

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 193 (XXXVII) — Nr. 848

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Marti, 16 septembrie 2025

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
ACTE ALE SENATULUI	
87. — Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Senatului nr. 134/2024 privind aprobarea componenței numerice și nominale a comisiilor permanente ale Senatului	2
HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
754. — Hotărâre privind înscrierea unui imobil în inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, darea în administrarea Ministerului Afacerilor Interne — Inspectoratul de Poliție Județean Bistrița-Năsăud a unui imobil trecut în domeniul public al statului, pentru care se atribuie un număr MF și care se comasează la nr. MF 113200, actualizarea valorii de inventar și a datelor de identificare ale acestuia, precum și pentru actualizarea anexei nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului.....	2–4
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
306. — Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale pentru modificarea unor acte normative în domeniul agriculturii	5
1.514. — Ordin al ministrului finanțelor privind modificarea anexei la Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 86/2005 pentru reglementarea datei plății salariilor la instituțiile publice	5
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 10 din 23 iunie 2025 (Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii)	6–15
ACTE ALE PARTIDELOR POLITICE PUBLICATE ÎN TEMEIUL LEGII NR. 334/2006 PRIVIND FINANȚAREA ACTIVITĂȚII PARTIDELOR POLITICE ȘI A CAMPANIILOR ELECTORALE	
Uniunea Nativilor Digitali	16

ACTE ALE SENATULUI**PARLAMENTUL ROMÂNIEI****SENATUL****HOTĂRÂRE**

**pentru modificarea Hotărârii Senatului nr. 134/2024
privind aprobarea componenței numerice și nominale
a comisiilor permanente ale Senatului**

În temeiul prevederilor art. 64 alin. (4) și ale art. 67 din Constituția României, republicată, precum și ale art. 49 și 50 din Regulamentul Senatului, aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 28/2005, republicat,

Senatul adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — Hotărârea Senatului nr. 134/2024 privind aprobarea componenței numerice și nominale a comisiilor permanente ale Senatului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1303 din 22 decembrie 2024, se modifică după cum urmează:

— La anexa nr. XIV — Componența Comisiei pentru cultură și media, domnul senator Bota Gheorghe-Ioan — Grupul parlamentar al Partidului Național Liberal se include în componența comisiei în locul domnului senator Fenechiu Cătălin-Daniel — Grupul parlamentar al Partidului Național Liberal.

Această hotărâre a fost adoptată de Senat în ședința din 15 septembrie 2025, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE SENATULUI**MIRCEA ABRUDEAN**

București, 15 septembrie 2025.

Nr. 87.

HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI**GUVERNUL ROMÂNIEI****HOTĂRÂRE**

**privind înscrierea unui imobil în inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului,
darea în administrarea Ministerului Afacerilor Interne — Inspectoratul de Poliție Județean
Bistrița-Năsăud a unui imobil trecut în domeniul public al statului, pentru care se atribuie
un număr MF și care se comasează la nr. MF 113200, actualizarea valorii de inventar și a datelor
de identificare ale acestuia, precum și pentru actualizarea anexei nr. 1 la Hotărârea Guvernului
nr. 1.705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului**

Având în vedere art. 21 și 22 din Ordonanța Guvernului nr. 81/2003 privind reevaluarea și amortizarea activelor fixe aflate în patrimoniul instituțiilor publice, aprobată prin Legea nr. 493/2003, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, al art. 288, art. 293 alin. (5) și art. 299 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, și al art. 867 alin. (1) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — (1) Se aprobă înscrierea unui imobil în inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului și darea acestuia în administrarea Ministerului Afacerilor Interne — Inspectoratul de Poliție Județean

Bistrița-Năsăud, având datele de identificare prevăzute în anexa nr. 1, trecut în domeniul public al statului, prin Hotărârea Consiliului Local al Orașului Sângeorz-Băi nr. 3 din 30.01.2024.

(2) Imobilul prevăzut la alin. (1) se declară bun de uz și de interes public național întrucât va fi utilizat pentru reîntregirea imobilului în care funcționează sediul Poliției Orașului Sângeorz-Băi și al Secției 7 Poliție Rurală Sângeorz-Băi.

Art. 2. — Se aprobă actualizarea valorii de inventar, ca urmare a reevaluării, a imobilului cu nr. MF 113200, aflat în domeniul public al statului și în administrarea Ministerului Afacerilor Interne — Inspectoratul de Poliție Județean Bistrița-Năsăud, având datele de identificare prevăzute în anexa nr. 2.

Art. 3. — (1) Se aprobă modificarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului și din administrarea Ministerului Afacerilor Interne — Inspectoratul de Poliție Județean Bistrița-Năsăud prin comasarea nr. MF care se atribuie imobilului prevăzut la art. 1 cu nr. MF 113200 din inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, la poziția nr. MF 113200.

(2) Datele de identificare ale imobilului prevăzut la alin. (1), rezultat ca urmare a comasării celor două numere MF, sunt prevăzute în anexa nr. 3.

Art. 4. — Predarea-primirea imobilului prevăzut la art. 1 se face pe bază de protocol încheiat între părțile interesate în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri.

Art. 5. — Ministerul Afacerilor Interne își va actualiza în mod corespunzător datele din evidența cantitativ-valorică și, împreună cu Ministerul Finanțelor, va opera modificarea corespunzătoare a anexei nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 6. — Anexele nr. 1-3 fac parte integrantă din prezenta hotărâre.

PRIM-MINISTRU
ILIE-GAVRIL BOLOJAN

Contrasemnează:
p. Viceprim-ministru, ministrul afacerilor interne,
Bogdan Despescu,
secretar de stat
p. Ministrul finanțelor,
Florin-Alexandru Zaharia,
secretar de stat

București, 11 septembrie 2025.
Nr. 754.

ANEXA Nr. 1

DATELE DE IDENTIFICARE
ale bunului imobil aflat în domeniul public al statului, care se înscrie în inventarul centralizat al bunurilor
din domeniul public al statului și care se dă în administrarea Ministerului Afacerilor Interne — Inspectoratul
de Poliție Județean Bistrița-Năsăud

Nr. M.F.	Codul de clasificare	Tipul bunului	Denumirea	Elementele-cadru de descriere tehnică	Adresa	Vecinătăți	Anul dobândirii/ dării în folosință	Valoarea de inventar (lei)	Data la care bunul este înregistrat în evidența financiar-contabilă	Titularul dreptului de administrare și ordonatorul principal de credite	Situația juridică	
											Baza legală	Administrare/ Concesiune/ Folosință gratuită/ Închiriere
Se va atribui de către Ministerul Finanțelor.	8.19.01	imobil	Se va atribui de către Ministerul Afacerilor Interne.	construcții	România, județul Bistrița-Năsăud	—	2024	5.506	28.10.2024	Inspectoratul de Poliție Județean Bistrița-Năsăud CUI 4347712 Ministerul Afacerilor Interne	Hotărârea Consiliului Local al Orașului Sângeorz-Băi nr. 3 din 30.01.2024	În administrare

DATELE DE IDENTIFICARE

ale bunului imobil aflat în domeniul public al statului și în administrarea Ministerului Afacerilor Interne —
 Inspectoratul de Poliție Județean Bistrița-Năsăud, a cărui valoare de inventar se actualizează, ca urmare a reevaluării

Nr. M.F.	Codul de clasificare	Tipul bunului	Denumirea	Elementele-cadru de descriere tehnică	Adresa	Vecinătăți	Anul dobândirii/dării în folosință	Valoarea de inventar (lei)	Data la care bunul este înregistrat în evidența financiar-contabilă	Titularul dreptului de administrare și ordonatorul principal de credite	Situația juridică	
											Baza legală	Administrare/ Concesiune/ Folosință gratuită/ Închiriere
113200	8.19.01	imobil	06-55	Teren și construcții	România, județul Bistrița-Năsăud	—	1992	1.703.223,15	13.12.2024	Inspectoratul de Poliție Județean Bistrița-Năsăud CUI 4347712 Ministerul Afacerilor Interne	Dec. CPJ BN 139/1992; Hotărârea Guvernului nr. 1.080/2009; Hotărârea Guvernului nr. 73/2017	în administrare

DATELE DE IDENTIFICARE

ale bunului imobil aflat în domeniul public al statului și în administrarea Ministerului Afacerilor Interne —
 Inspectoratul de Poliție Județean Bistrița-Năsăud, rezultat în urma comasării numerelor M.F.

Nr. M.F.	Codul de clasificare	Tipul bunului	Denumirea	Elementele-cadru de descriere tehnică	Adresa	Vecinătăți	Anul dobândirii/dării în folosință	Valoarea de inventar (lei)	Data la care bunul este înregistrat în evidența financiar-contabilă	Titularul dreptului de administrare și ordonatorul principal de credite	Situația juridică	
											Baza legală	Administrare/ Concesiune/ Folosință gratuită/ Închiriere
Se va atribui de către Ministerul Finanțelor.	8.19.01	imobil	Se va atribui de către Ministerul Afacerilor Interne.	construcții	România, județul Bistrița-Năsăud	—	Anul dobândirii: 2025	5.506	28.10.2024	Inspectoratul de Poliție Județean Bistrița-Năsăud CUI 4347712 Ministerul Afacerilor Interne	Hotărâre a Guvernului	în administrare
113200	8.19.01	imobil	06-55	Teren și construcții	România, județul Bistrița-Năsăud	—	1992	1.703.223,15	13.12.2024	Inspectoratul de Poliție Județean Bistrița-Năsăud CUI 4347712 Ministerul Afacerilor Interne	Dec. CPJ BN 139/1992; Hotărârea Guvernului nr. 1.080/2009; Hotărârea Guvernului nr. 73/2017	în administrare
Nr. MF rezultat în urma comasării 113200	8.19.01	imobil	06-55	Teren și construcții	România, județul Bistrița-Năsăud	—	Anul dobândirii: 2025	1.708.729,15	2025	Inspectoratul de Poliție Județean Bistrița-Năsăud CUI 4347712 Ministerul Afacerilor Interne	Hotărâre a Guvernului	în administrare

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

ORDIN

pentru modificarea unor acte normative în domeniul agriculturii

Având în vedere Referatul de aprobare nr. 386 din 4.09.2025 al Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, în temeiul prevederilor:

— art. 57 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare;

— art. 9 alin. (5) și (6) din Hotărârea Guvernului nr. 30/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și pentru modificarea art. 6 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 1.186/2014 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Administrarea Sistemului Național Antigrindină și de Creștere a Precipitațiilor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul agriculturii și dezvoltării rurale emite prezentul ordin.

Art. I. — La articolul 16 alineatul (2) din Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 106/2024 privind modalitatea de implementare, îndeplinirea criteriilor de eligibilitate, a condițiilor și altor cerințe specifice, inclusiv tipurile de documente justificative, pentru intervențiile aferente sectoarelor vegetal și zootehnic prevăzute la art. 1 alin. (2) lit. a) și b) din Hotărârea Guvernului nr. 1.571/2022 privind stabilirea cadrului general de implementare a intervențiilor aferente sectoarelor vegetal și zootehnic din cadrul Planului strategic PAC 2023-2027, finanțate din Fondul european de garantare agricolă și de la bugetul de stat, începând cu anul 2024, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 241 și 241 bis din 21 martie 2024, cu modificările și completările ulterioare, litera c) se modifică și va avea următorul cuprins:

„c) în cazul intervențiilor care fac obiectul sistemului de monitorizare a suprafețelor utilizând date satelitare obținute cu ajutorul sateliților Sentinel din cadrul programului Copernicus, în temeiul art. 7 din Regulamentul (UE) 2022/1.173, fermierii pot aduce modificări cererii de plată fără creșteri de suprafață sau pot retrage total/partial suprafețele din cererea de plată până la data de 30 septembrie a anului de cerere.”

Art. II. — La articolul 11 alineatul (2) din Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 125/2024 pentru aprobarea criteriilor de eligibilitate, a documentelor justificative și a condițiilor pentru implementarea intervențiilor aferente sectoarelor vegetal și zootehnic prevăzute la art. 1 alin. (2) lit. c) din Hotărârea Guvernului nr. 1.571/2022 privind stabilirea cadrului general de implementare a intervențiilor aferente sectoarelor vegetal și zootehnic din cadrul Planului strategic PAC 2023-2027, finanțate din Fondul european de garantare agricolă și de la bugetul de stat, începând cu anul de cerere 2024, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 288 din 3 aprilie 2024, cu modificările și completările ulterioare, litera c) se modifică și va avea următorul cuprins:

„c) în cazul intervențiilor care fac obiectul sistemului de monitorizare a suprafețelor utilizând date satelitare obținute cu ajutorul sateliților Sentinel din cadrul programului Copernicus, în temeiul art. 7 din Regulamentul (UE) 2022/1.173, fermierii pot aduce modificări cererii de plată fără creșteri de suprafață sau pot retrage total/partial suprafețele din cererea de plată până la data de 30 septembrie a anului de cerere.”

Art. III. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale,

Violeta Mușat,
secretar de stat

București, 10 septembrie 2025.
Nr. 306.

MINISTERUL FINANTELOR

ORDIN

privind modificarea anexei la Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 86/2005 pentru reglementarea datei plății salariilor la instituțiile publice

În temeiul prevederilor art. 53 alin. (2) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, și al prevederilor art. 10 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul finanțelor emite următorul ordin:

Art. I. — În anexa la Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 86/2005 pentru reglementarea datei plății salariilor la instituțiile publice, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 108 din 2 februarie 2005, cu modificările și completările ulterioare, codul în profil departamental 2 „Senatul României” se modifică și va avea următorul cuprins:

Codul în profil departamental	Denumirea ordonatorului principal de credite	Data plății salariilor
„2	Senatul României	11”

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul finanțelor,
Florin-Alexandru Zaharia,
secretar de stat

București, 10 septembrie 2025.
Nr. 1.514.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU SOLUȚIONAREA RECURSULUI ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 10

din 23 iunie 2025

Dosar nr. 760/1/2025

Corina-Alina Corbu	— președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Eleni Cristina Marcu	— președintele delegat al Secției penale
Carmen Elena Popoiag	— președintele Secției I civile
Adina Oana Surdu	— președintele Secției a II-a civile
Elena-Diana Tămagă	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Rodica Aida Popa	— judecător la Secția penală
Ilie Iulian Dragomir	— judecător la Secția penală
Maricela Cobzariu	— judecător la Secția penală
Lucia Tatiana Rog	— judecător la Secția penală
Francisca Maria Vasile	— judecător la Secția penală
Oana Burnel	— judecător la Secția penală
Alin Sorin Nicolescu	— judecător la Secția penală
Mircea Mugurel Șelea	— judecător la Secția penală
Gheorghe	
Valentin Chitidean	— judecător la Secția penală
Adriana Ispas	— judecător la Secția penală
Elena Barbu	— judecător la Secția penală
Luminița Criștiu-Ninu	— judecător la Secția penală
Isabelle Tocan	— judecător la Secția penală
Mihai-Alexandru Mihalcea	— judecător la Secția penală
Mariana Hortolomei	— judecător la Secția I civilă
Gheorghe Liviu Zidaru	— judecător la Secția I civilă
Roxana Popa	— judecător la Secția a II-a civilă
Ștefan Ioan Lucaciuc	— judecător la Secția a II-a civilă
Bogdan Cristea	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Emilian-Constantin Meiu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Pe rol se află Dosarul nr. 760/1/2025, având ca obiect recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin care s-a solicitat să se statueze dacă, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 354, art. 357, art. 391 și 392, art. 395, art. 405 și art. 406 din Codul de procedură penală, un judecător care a închis dezbaterile, rămânând în pronunțare cu privire la soluția asupra fondului acțiunii penale, este obligat să ia parte la deliberare, să redacteze și să pronunțe hotărârea în ipoteza în care, ulterior închiderii dezbaterilor, a fost transferat, delegat, detașat sau, după caz, a promovat efectiv la instanța superioară, astfel încât nu mai este judecător al instanței respective.

2. Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a fost constituit conform prevederilor art. 473 alin. (1) din Codul de procedură penală, art. 30 alin. (1) și ale art. 31 alin. (3) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023, cu modificările și completările ulterioare.

3. Ședința a fost prezidată de către președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, doamna judecător Corina-Alina Corbu.

4. La ședința de judecată a participat doamna Ecaterina Nicoleta Eucarie, procuror în cadrul Secției judiciare a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Serviciul judiciar penal.

5. Totodată, la ședința de judecată a participat magistrat-asistent Monica Eugenia Ungureanu, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 32 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023, cu modificările și completările ulterioare.

6. După prezentarea referatului de către magistratul-asistent, președintele Completului pentru soluționarea recursului în interesul legii, doamna judecător Corina-Alina Corbu, președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție, constatând că au fost lămurite chestiunile prealabile invocate de către unul din membrii completului și că nu mai sunt cereri de formulat ori chestiuni prealabile de invocat, a solicitat doamnei procuror Ecaterina Nicoleta Eucarie să susțină punctul de vedere cu privire la problema de drept supusă dezlegării și interpretării unitare ce face obiectul cauzei de față.

7. Reprezentantul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a susținut că recursul în interesul legii a fost promovat ca urmare a constatării unei practici neunitare, învederând că în cuprinsul sesizării au fost prezentate cele două orientări conturate cu privire la compunerea completului de judecată în practica instanțelor judecătorești, fiind atașate hotărâri judecătorești prin care problema de drept a primit dezlegări diferite, context în care a apreciat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de dispozițiile legale.

8. A solicitat ca printr-o decizie obligatorie, în temeiul art. 475 din Codul de procedură penală, să se statueze că un judecător care a închis dezbaterile, rămânând în pronunțare cu privire la soluția asupra fondului acțiunii penale, este ținut să ia parte la deliberare, să redacteze și să pronunțe hotărârea chiar în ipoteza în care, ulterior închiderii dezbaterilor, a fost transferat, delegat, detașat sau, după caz, a promovat efectiv la instanța superioară, astfel încât, deși nu mai este judecător al instanței respective, a rămas cu calitate de judecător în corpul magistraților.

9. În susținerea punctului de vedere al procurorului general, a apreciat că prevederile art. 392 alin. (1) din Codul de procedură penală, aplicate neunitar de instanțele judecătorești, trebuie aplicate cu referire la art. 395 alin. (3) teza I din Codul de procedură civilă, fiind incidente dispozițiile art. 2 alin. (2) din același Cod de procedură civilă, pentru că acestea se aplică și în materie penală, întrucât Codul de procedură penală nu reglementează o astfel de situație și nici nu conține dispoziții contrare.

10. În acest sens, a invocat faptul că prevederile art. 392 alin. (1) din Codul de procedură penală, care stabilesc judecătorii care iau parte la deliberare, nu stipulează, în mod expres, condiția ca judecătorul să fie membru al aceleiași complet și nici condiția de a fi judecător al aceleiași instanțe în

momentul deliberării și în momentul în care redactează și pronunță hotărârea. În această situație, dacă legiuitorul nu distinge, nici interpretul nu o poate face și, prin urmare, este suficient ca judecătorul să fi fost membru al completului la momentul dezbaterilor pentru a fi ținut să delibereze, să redacteze și să pronunțe hotărârea în cauză, chiar dacă, între timp, nu mai este judecător al instanței respective, cu excepția situației în care ar fi suspendat din funcție sau i-ar fi încetat calitatea de judecător.

11. În argumentarea punctului de vedere a învederat cele trei principii prevăzute de Convenția europeană a drepturilor omului în art. 6, referitoare la judecarea cauzei într-un termen rezonabil și principiile continuității completului de judecată și al nemijlocirii, constând în faptul că justiția nu poate fi înfăptuită cu întârziere de natură să compromită eficacitatea și credibilitatea actului de justiție, iar statelor le revine obligația să organizeze sistemul judiciar într-o manieră prin care să se conformeze acestor exigențe convenționale. Sub acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat cel puțin două hotărâri, care au impus legiuitorului național român să facă modificări în Codul de procedură penală, însă particularitățile sistemului judiciar românesc, caracterizat printr-o fluctuație de personal, duce în opinia minoritară, neîmbrățișată de procurorul general, la reluarea cercetării judecătorești, practic la tergiversarea nefondată a soluționării unor cauze, contrar principiului celerității și, practic, al respectării unui drept fundamental al cetățeanului, de a se judeca într-un termen rezonabil, chiar cu riscul prescripției în multe cauze.

12. A argumentat că modul de administrare a justiției este apanajul Consiliului Superior al Magistraturii și că, în organizarea justiției, factorii obiectivi de natură administrativă de care se face vorbire în sesizare — transfer, delegare, detașare, promovare — nu se circumscriu sintagmei „imposibilitatea de a participa la deliberări”, conform art. 121 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Secției pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 3.243/2022, cu modificările și completările ulterioare.

13. În plus, unul dintre principiile fundamentale ale procesului penal, respectiv soluționarea cauzei într-un termen rezonabil, are la bază principiul continuității completului, ce presupune unicitatea completului de judecată, care trebuie să rămână același pe tot parcursul procesului penal. Schimbarea completului de judecată reprezintă excepția de la această regulă și este permisă, conform art. 354 alin. (2) teza finală din Codul de procedură penală, până la începerea dezbaterilor. Ulterior începerii dezbaterilor, orice schimbare intervenită în compunerea completului atrage, conform art. 354 alin. (3) din Codul de procedură penală, reluarea dezbaterilor. În conținutul art. 354 alin. (3) din Codul de procedură penală, legiuitorul nu face distincție între diferitele cauze care ar putea constitui o schimbare a compunerii completului de judecată și face referire explicită doar la etapa dezbaterilor.

14. Or, reluarea cercetării judecătorești sau a dezbaterilor unei cauze penale poate avea loc doar în anumite situații expres și limitativ prevăzute de lege. În ipoteza ce face obiectul prezentei sesizări, a apreciat că devin incidente prevederile art. 395 alin. (3) teza I din Codul de procedură civilă, în conformitate cu care „judecătorul care a luat parte la judecată este ținut să se pronunțe chiar dacă nu mai este judecător al instanței respective, cu excepția cazului în care, în condițiile legii, i-a încetat calitatea de judecător sau este suspendat din funcție (...)”. De asemenea, sunt incidente dispozițiile art. 2 alin. (2) din Codul de procedură civilă, iar acestea se aplică și în materie penală, întrucât Codul de procedură penală nu reglementează o astfel de situație și nici nu conține dispoziții contrare.

15. A mai adăugat că trebuie făcută distincție între reguli de competență ce atrag nulitatea hotărârii și reguli referitoare la

compunerea completului de judecată, iar pentru situațiile de detașare, delegare, transfer, promovare, ce țin de organizarea judiciară, Consiliul Superior al Magistraturii ar avea obligația să le amâne.

16. Președintele Completului pentru soluționarea recursului în interesul legii, doamna judecător Corina-Alina Corbu, președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție, constatând că nu mai sunt întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, reținându-se dosarul în pronunțare.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

I. Obiectul și titularul sesizării

17. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Adresa nr. 4.988/1.442/III-5/2024, a sesizat, în temeiul prevederilor art. 471 din Codul de procedură penală, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, cu privire interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor legale ce vizează următoarea problemă de drept: *dacă un judecător care a închis dezbaterile, rămânând în pronunțare cu privire la soluția asupra fondului acțiunii penale, este obligat să ia parte la deliberare, să redacteze și să pronunțe hotărârea în ipoteza în care, ulterior închiderii dezbaterilor, a fost transferat, delegat, detașat sau, după caz, a promovat efectiv la instanța superioară, astfel încât nu mai este judecător al instanței respective.*

II. Dispoziții legale relevante în lămurirea problemei de drept

18. Codul de procedură penală

Art. 354. — Compunerea instanței

(1) Instanța judecă în complet de judecată, a cărui compunere este cea prevăzută de lege.

(2) Completul de judecată trebuie să rămână același în tot cursul judecării cauzei. Când acest lucru nu este posibil, completul se poate schimba până la începerea dezbaterilor.

(3) După începerea dezbaterilor, orice schimbare intervenită în compunerea completului atrage reluarea dezbaterilor.

Art. 375. — Procedura în cazul recunoașterii învinuirii

(1) Dacă inculpatul solicită ca judecata să aibă loc în condițiile prevăzute la art. 374 alin. (4), instanța procedează la ascultarea acestuia, după care, luând concluziile procurorului și ale celorlalte părți, se pronunță asupra cererii.

(2) Dacă admite cererea, instanța întreabă părțile și persoana vătămată dacă propun administrarea de probe cu înscrisuri.

(3) Dacă respinge cererea, instanța procedează potrivit art. 374 alin. (5)-(10).

Art. 377. — Cercetarea judecătorească în cazul recunoașterii învinuirii

(1) Dacă a dispus ca judecata să aibă loc în condițiile prevăzute la art. 375 alin. (1), instanța administrează proba cu înscrisurile încuviințate.

(2) Înscrisurile pot fi prezentate la termenul la care instanța se pronunță asupra cererii prevăzute la art. 375 alin. (1) sau la un termen ulterior, acordat în acest scop. Pentru prezentarea de înscrisuri instanța nu poate acorda decât un singur termen.

(3) Dispozițiile art. 383 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(4) Dacă instanța constată, din oficiu, la cererea procurorului sau a părților, că încadrarea juridică dată faptei prin actul de sesizare trebuie schimbată, este obligată să pună în discuție noua încadrare și să atragă atenția inculpatului că are dreptul să ceară lăsarea cauzei mai la urmă. Dispozițiile art. 386 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(5) Dacă pentru stabilirea încadrării juridice, precum și dacă, după schimbarea încadrării juridice, este necesară administrarea altor probe, instanța, luând concluziile

procurorului și ale părților, dispune efectuarea cercetării judecătorești, dispozițiile art. 374 alin. (5)-(10) aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 391. — Soluționarea cauzei

(1) Deliberarea, redactarea și pronunțarea hotărârii se fac într-un termen de maximum 60 de zile de la închiderea dezbaterilor.

(3) În cazuri temeinic justificate, dacă deliberarea, redactarea și pronunțarea hotărârii nu pot avea loc în termenul prevăzut la alin. (1), instanța poate amâna succesiv pronunțarea, fiecare amânare neputând depăși 30 de zile. În toate cazurile, deliberarea, redactarea și pronunțarea hotărârii nu pot avea loc mai târziu de 120 de zile de la închiderea dezbaterilor.

Art. 392. — Deliberarea

(1) La deliberare iau parte numai membrii completului în fața căruia a avut loc dezbaterile.

(2) Completul de judecată deliberază în secret.

Art. 395. — Reluarea cercetării judecătorești sau a dezbaterilor

(1) Dacă în cursul deliberării instanța apreciază că o anumită împrejurare trebuie lămurită și este necesară reluarea cercetării judecătorești sau a dezbaterilor, repune cauza pe rol. Prevederile privind citarea se aplică în mod corespunzător.

(2) Dacă judecata a avut loc în condițiile art. 375 alin. (1) și (2), iar instanța constată că pentru soluționarea acțiunii penale se impune administrarea altor probe în afara înscrisurilor prevăzute la art. 377 alin. (1)-(3), repune cauza pe rol și dispune efectuarea cercetării judecătorești.

Art. 405. — Pronunțarea hotărârii

(1) Hotărârea se pronunță în ședință publică de către președintele completului de judecată, asistat de grefier.

(2) La pronunțarea hotărârii părțile nu se citează.

(3) Președintele completului pronunță minuta hotărârii.

Art. 406. — Redactarea și semnarea hotărârii

(1) Hotărârea se redactează în cel mult 30 de zile de la pronunțare.

(2) Hotărârea se redactează de unul dintre judecătorii care au participat la soluționarea cauzei, în cel mult 30 de zile de la pronunțare, și se semnează de toți membrii completului și de grefier.

(3) Dispozitivul hotărârii trebuie să fie conform cu minuta.

(4) În caz de împiedicare a vreunui dintre membrii completului de judecată de a semna, hotărârea se semnează în locul acestuia de președintele completului. Dacă și președintele completului este împiedicat a semna, hotărârea se semnează de președintele instanței. Când împiedicarea îl privește pe grefier, hotărârea se semnează de grefierul-șef. În toate cazurile se face mențiune pe hotărâre despre cauza care a determinat împiedicarea.

19. Codul de procedură civilă

Art. 2. — Aplicabilitatea generală a Codului de procedură civilă

(1) Dispozițiile prezentului cod constituie procedura de drept comun în materie civilă.

(2) De asemenea, dispozițiile prezentului cod se aplică și în alte materii, în măsura în care legile care le reglementează nu cuprind dispoziții contrare.

Art. 19. — Continuitatea

Judecătorul investit cu soluționarea cauzei nu poate fi înlocuit pe durata procesului decât pentru motive temeinice, în condițiile legii.

Art. 395. — Deliberarea

(1) După închiderea dezbaterilor, completul de judecată deliberază în secret asupra hotărârii ce urmează să pronunțe.

(2) La deliberare iau parte numai membrii completului în fața căroră au avut loc dezbaterile. Fiecare dintre membrii completului de judecată are îndatorirea să își exprime opinia, începând cu cel mai nou în funcție. Președintele își exprimă opinia cel din urmă.

(3) Judecătorul care a luat parte la judecată este ținut să se pronunțe chiar dacă nu mai este judecător al instanței respective, cu excepția cazului în care, în condițiile legii, i-a încetat calitatea de judecător sau este suspendat din funcție. În această situație, procesul se repune pe rol, cu citarea părților, pentru ca ele să pună din nou concluzii în fața completului de judecată legal constituit.

20. Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 3.243/2022 (Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești)

Art. 110. (...) (12) Prin hotărâre a colegiului de conducere se poate stabili preluarea cauzelor unui complet dacă membrul sau, după caz, niciunul dintre membrii acestuia nu își mai desfășoară activitatea în cadrul secției ori, după caz, al instanței, de către alt sau alți judecători, după caz. În această situație vor fi preluate toate cauzele completului respectiv, inclusiv cele suspendate.

Art. 121. — (1) În situația în care cauza rămâne în pronunțare, președintele completului anunță în ședință ziua stabilită pentru pronunțarea hotărârii.

(2) În cazul în care, până la pronunțarea hotărârii, oricare dintre membrii completului este în imposibilitate de a participa la deliberări, ceilalți membri ai completului pot lua măsuri fie pentru amânarea pronunțării, fie, în cazul în care imposibilitatea de a participa la deliberări este permanentă sau de lungă durată, pentru repunerea cauzei pe rol.

(3) În situațiile prevăzute la alin. (2), dacă niciunul dintre membrii completului nu poate lua măsurile necesare, acestea vor fi luate de către președintele de secție sau, dacă nu există secții, de către președintele instanței sau judecătorul din lista de permanență.

III. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului

21. Art. 6. — Dreptul la un proces echitabil

Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției. (...)

Hotărârea *Beraru c. României*¹

Hotărârea *Cutean c. României*²

Hotărârea *Antohi c. României*³

Hotărârea *Manolache c. României*⁴

¹ Hotărârea din 18 martie 2014 (www.echr.coe.int).

² Hotărârea din 2 decembrie 2014 (www.echr.coe.int).

³ Cauza *Antohi c. României*, Hotărârea din 24 septembrie 2019.

⁴ Cauza *Manolache c. României* din 3.06.2025 (7.908/17), unde s-a arătat că: „... O astfel de practică generează incertitudine normativă și contravine principiului securității juridice, pilon al statului de drept. Interesul public de combatere a corupției, oricât de legitim, nu poate anula drepturile individuale garantate de Convenție; statul trebuie să le armonizeze, nu să le sacrifice”.

Art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului, așa cum a fost interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, consacră atât dreptul la judecarea unei cauze într-un termen rezonabil, atât în materie civilă, cât și penală⁵, dar și principiul continuității completului de judecată și al nemijlocirii. Astfel, conform Curții Europene a Drepturilor Omului, „justiția nu poate fi înfăptuită cu întârzieri de natură să îi compromită eficacitatea și credibilitatea⁶”. Statelor le revine obligația de a-și organiza sistemul de justiție într-o manieră prin care să se conformeze exigențelor acestor prevederi convenționale⁷.

În ceea ce privește principiul continuității completului de judecată și al nemijlocirii, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a analizat aceste aspecte referitoare la legislația procesual penală din România în cauzele Cutean și Beraru.

IV. Examenul jurisprudențial. Soluțiile pronunțate de instanțele judecătorești

22. Autorul sesizării a reținut că problema de drept supusă examinării a apărut ca urmare a sesizării ministrului justiției de către Consiliul Superior al Magistraturii, în urma întocmirii Raportului Inspecției Judiciare nr. 23-2.131/2023 care a vizat controlul tematic efectuat în legătură cu practica instanțelor privind posibilitatea unui judecător din cadrul Secției penale, care a promovat efectiv la instanța superioară, de a pronunța și motiva hotărârile a căror deliberare nu se consemnează într-o minută, raport în care s-a reținut existența unor soluții neunitare la nivelul instanțelor care s-au confruntat cu această problemă.

23. În sprijinul demersului său, ministrul justiției a transmis o serie de hotărâri judecătorești din care reies două orientări jurisprudențiale.

24. Într-o primă orientare jurisprudențială (anexa nr. 1, poz. 1-15), judecătorii au dispus repunerea cauzelor pe rol, repartizarea lor altui complet de judecată și reluarea cercetării judecătorești fie în baza art. 123 alin. (3) și (4) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, fie a art. 395 și art. 354 alin. (3) din Codul de procedură penală.

25. Într-o a doua orientare jurisprudențială, majoritară (anexa nr. 2, poz. 16-70), instanțele au reținut că, în cazul în care un membru al completului de judecată a promovat, a fost transferat sau a fost delegat la o altă instanță după momentul rămânerii în pronunțare, judecătorul care a luat parte la judecată rămâne obligat să se pronunțe. În motivarea acestei soluții sunt invocate prevederile art. 395 alin. (3) teza I din Codul de procedură civilă combinat cu art. 2 alin. (2) din același cod. În plus, s-a mai arătat că în cuprinsul art. 392 alin. (1) din Codul de procedură penală, ce stabilește judecătorii care iau parte la deliberare, nu se stipulează condiția ca judecătorul să fie membru al aceleiași complet, nici condiția de a fi judecător al aceleiași instanțe în momentul deliberării, așa încât, dacă legiuitorul nu distinge, nici interpretul nu o poate face; prin urmare, este suficient ca judecătorul să fi fost membru al completului la momentul dezbaterilor pentru a fi ținut să delibereze, să redacteze și să pronunțe hotărârea în cauză, chiar dacă între timp nu mai este judecător al instanței respective, cu excepția situației în care ar fi suspendat din funcție sau i-ar fi încetat calitatea de judecător. De asemenea, instanțele care au îmbrățișat această opinie au reținut că numai într-o astfel de interpretare dispozițiile legale incidente asigură respectarea principiului nemijlocirii și al continuității completului și garantează soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.

V. Punctul de vedere al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

26. Formulând recursul în interesul legii, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

a opinat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a cererii de recurs în interesul legii și că, pe fondul problemei de drept, soluția legală în materie este reflectată de a doua orientare jurisprudențială, considerată ca fiind majoritară.

27. În argumentare s-a arătat că se susține cea de-a doua orientare jurisprudențială pentru următoarele considerente:

28. Principiul continuității completului de judecată este unul fundamental atât în procesul civil (conform art. 19 din Codul de procedură civilă), cât și în procesul penal [art. 354 alin. (2) din Codul de procedură penală] și presupune regula unicității completului de judecată, care trebuie să rămână același în tot cursul judecării cauzei.

29. Schimbarea completului de judecată reprezintă excepția de la această regulă și este permisă conform art. 354 alin. (2) teza finală din Codul de procedură penală până la începerea dezbaterilor. Ulterior începerii dezbaterilor, orice schimbare intervenită în compunerea completului atrage, conform art. 354 alin. (3) din Codul de procedură penală, reluarea dezbaterilor.

30. Se observă că, în conținutul art. 354 alin. (3) din Codul de procedură penală, legiuitorul nu face distincție între diferitele cauze care ar putea constitui o schimbare a compunerii completului de judecată și face referire explicită doar la etapa dezbaterilor.

31. Repunerea pe rol a unei cauze penale poate avea loc doar în anumite situații expres și limitativ prevăzute de lege, respectiv: „dacă în cursul deliberării instanța apreciază că o anumită împrejurare trebuie lămurită și este necesară reluarea cercetării judecătorești sau a dezbaterilor” [art. 395 alin. (1) din Codul de procedură penală]; „dacă judecata a avut loc în condițiile art. 375 alin. (1) și (2) (în procedură accelerată, când inculpatul recunoaște faptele reținute în sarcina sa și se declară de acord să fie judecat exclusiv pe baza probelor administrate în faza urmăririi penale), iar instanța constată că pentru soluționarea acțiunii penale se impune administrarea altor probe în afara înscrisurilor prevăzute la art. 377 alin. (1)-(3)”, în acest caz dispunându-se efectuarea cercetării judecătorești potrivit procedurii comune [art. 395 alin. (2) din Codul de procedură penală]; „în situația în care în cadrul completului de judecată nu se poate întruni majoritatea ori unanimitatea” în chestiunile supuse deliberării, iar judecata se reia în complet de divergență [art. 394 alin. (5) din Codul de procedură penală].

32. În ipoteza ce face obiectul prezentei sesizări s-a apreciat că devin incidente prevederile art. 395 alin. (3) teza I din Codul de procedură civilă, în conformitate cu care „judecătorul care a luat parte la judecată este ținut să se pronunțe chiar dacă nu mai este judecător al instanței respective, cu excepția cazului în care, în condițiile legii, i-a încetat calitatea de judecător sau este suspendat din funcție. (...)”. S-a apreciat că sunt incidente dispozițiile art. 2 alin. (2) din Codul de procedură civilă, iar acestea se aplică și în materie penală, întrucât Codul de procedură penală nu reglementează o astfel de situație și nici nu conține dispoziții contrare.

33. În plus, s-a invocat și art. 392 alin. (1) din Codul de procedură penală care stabilește judecătorii care iau parte la deliberare și care nu stipulează, în mod expres, condiția ca judecătorul să fie membru al aceleiași complet, nici condiția de a fi judecător al aceleiași instanțe în momentul deliberării. În această situație, dacă legiuitorul nu distinge, nici interpretul nu o poate face și, prin urmare, este suficient ca judecătorul să fi fost membru al completului la momentul dezbaterilor pentru a fi ținut să delibereze, să redacteze și să pronunțe hotărârea în

⁵ A se vedea R.H. Radu — *Convenția Europeană a Drepturilor Omului*, curs universitar, ediția a III-a, Editura Universul Juridic, București, 2023, p. 148-152.

⁶ *Katte Klitsche de la Grange c. Italiei*, paragraful 61; *H. c. Franței*, paragraful 58; *Vernill c. Italiei*, paragraful 38.

⁷ *Kress c. Franței*, paragraful 90; *König c. Germaniei*, paragraful 98.

cauză, chiar dacă, între timp, nu mai este judecător al instanței respective, cu excepția situației în care ar fi suspendat din funcție sau i-ar fi încetat calitatea de judecător.

34. Conform art. 121 alin. (2) din **Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești**, în cazul în care până la pronunțarea hotărârii oricare dintre membrii completului de judecată se află în imposibilitate de a participa la deliberări, ceilalți membri ai completului pot lua măsuri fie pentru amânarea pronunțării, fie pentru repunerea cauzei pe rol, dacă imposibilitatea de a participa la deliberări este permanentă sau de lungă durată.

35. S-a apreciat că factori obiectivi de natură administrativă, precum transferul, delegarea, detașarea sau promovarea efectivă la instanța superioară a unui judecător care a închis dezbaterile și a rămas în pronunțare cu privire la soluția asupra fondului acțiunii penale, nu se circumscriu sintagmei „*imposibilitatea de a participa la deliberări*”.

36. S-a susținut că aplicarea în practică a acestei opinii ar fi de natură să respecte atât dreptul la un proces echitabil sub aspectul duratei rezonabile a procedurilor judiciare, cât și principiul bunei administrări a justiției.

37. Repunerea pe rol a cauzei cu îndeplinirea tuturor actelor procedurale și procesuale necesare, chiar dacă reprezintă o garanție a principiului continuității completului de judecată și a principiului nemijlocirii, ar duce în mod vădit la o prelungire nejustificată a procedurii.

38. Din această cauză s-a apreciat că orice alt argument de natură practică și care ține de echitatea procedurii trebuie pus în balanță cu imperativul judecării unei cauze într-un termen rezonabil care comportă din partea judecătorului național luarea unor măsuri concrete, pozitive, în vederea atingerii acestui deziderat. Or, interpretarea textelor de lege în sensul prezentei opinii poate fi circumscrisă scopului atingerii acestui obiectiv al procesului echitabil sub aspectul duratei rezonabile. Cu alte cuvinte, ambele probleme care se ridică țin de echitatea procedurii în ansamblu. Din aceste considerente s-a apreciat că reglarea jurisprudenței instanțelor de judecată, în sensul identificării unor soluții practice conform opiniei pe care o susținem, este de natură să asigure în același timp atât respectarea principiilor continuității completului de judecată și al nemijlocirii, cât și durata rezonabilă a procedurii.

39. S-a invocat în sprijinul acestei soluții și **Raportul Inspecției Judiciare nr. 23-2.131/2023**, întocmit ca urmare a controlului tematic efectuat în legătură cu practica instanțelor privind situația descrisă mai sus. Astfel, Inspecția Judiciară a propus, pe de o parte, modificarea art. 392 din Codul de procedură penală și, pe de altă parte, aprecierea asupra oportunității emiterii unei hotărâri care să prevadă expres posibilitatea conducerii administrative a instanței din care face parte judecătorul care a promovat la instanța superioară de a solicita amânarea promovării efective a acestuia până la o dată preconizată a fi dezirabilă pronunțării și motivării hotărârilor a căror deliberare nu se consemnează într-o minută potrivit art. 405 alin. (1) din Codul de procedură penală. De asemenea, analizând raportul de control, Consiliul Superior al Magistraturii a propus *de lege ferenda*, prin **Hotărârea Plenului nr. 102 din 13 mai 2024**, modificarea art. 392 și art. 395 din Codul de procedură penală, în sensul statuării în mod expres că: „*Judecătorul care a participat la judecarea fondului cauzei penale este ținut să se pronunțe chiar dacă nu mai este judecător al instanței respective, cu excepția cazului în care, în condițiile legii, i-a încetat calitatea de judecător, este suspendat din funcție sau i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară a retrogradării într-un grad profesional inferior instanței respective*”, iar repunerea pe rol să aibă loc doar în cazurile excepționale menționate.

40. Deși, pentru o mai judicioasă aplicare a legii, Consiliul Superior al Magistraturii a formulat o propunere legislativă, s-a

considerat că nu există un vid legislativ. Legislația există, este aplicată neunitar, iar interpretarea unitară poate fi realizată printr-o interpretare sistematică a dispozițiilor legale existente.

41. Având în vedere aspectele expuse, s-a apreciat că până la o eventuală modificare legislativă, proces care se poate dovedi de durată, intervenția Înaltei Curți de Casație și Justiție de a reglementa printr-o hotărâre pronunțată într-un recurs în interesul legii această situație ar fi de bun augur și ar duce la respectarea duratei rezonabile a procedurii în numeroase cauze.

42. În concluzie, a solicitat să se constate că această problemă de drept a primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești și, printr-o decizie obligatorie, să fie stabilit modul unitar de interpretare și aplicare a dispozițiilor legale, conform art. 474 din Codul de procedură penală, în sensul că:

„*Un judecător care a închis dezbaterile, rămânând în pronunțare cu privire la soluția asupra fondului acțiunii penale, este obligat să ia parte la deliberare, să redacteze și să pronunțe hotărârea în ipoteza în care, ulterior închiderii dezbaterilor, a fost transferat, delegat, detașat sau, după caz, a promovat efectiv la instanța superioară, deși nu mai este judecător al instanței respective.*”

VI. Opiniile specialiștilor consultați

43. În conformitate cu dispozițiile art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, au fost transmise opinii ale specialiștilor în drept penal, în legătură cu chestiunea de drept care formează obiectul recursului în interesul legii.

44. Prin punctul de vedere exprimat, colectivul de drept penal al Facultății de Drept a *Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca* a comunicat că *judecătorul care a închis dezbaterile, rămânând în pronunțare cu privire la soluția asupra fondului acțiunii penale, nu poate să ia parte la deliberare, să redacteze și să pronunțe hotărârea în ipoteza în care, ulterior închiderii dezbaterilor, a fost transferat, delegat, detașat sau, după caz, a promovat efectiv la instanța superioară, astfel încât nu mai este judecător al instanței respective.*

45. În argumentare s-au invocat dispozițiile cuprinse în art. 351 din Codul de procedură penală și în art. 354 alin. (3) din Codul de procedură penală, în interpretarea impusă de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (C.E.D.O.).

46. S-a susținut că nu se poate achiesa interpretării conform căreia în situația descrisă mai sus se aplică dreptul comun în materie de procedură, respectiv dispozițiile art. 395 alin. (3) din Codul de procedură civilă, conform cărora „*Judecătorul care a luat parte la judecată este ținut să se pronunțe chiar dacă nu mai este judecător al instanței respective*, cu excepția cazului în care, în condițiile legii, i-a încetat calitatea de judecător sau este suspendat din funcție. În această situație, procesul se repune pe rol, cu citarea părților, pentru ca ele să pună din nou concluzii în fața completului de judecată legal constituit” (s.n.).

47. În primul rând, raportat la art. 2 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în această problemă nu își găsesc aplicare dispozițiile Codului de procedură civilă, deoarece în ceea ce privește continuitatea completului de judecată, pronunțarea și motivarea hotărârii există dispoziții contrare în Codul de procedură penală. În concret, art. 354 alin. (3) din Codul de procedură penală prevede obligativitatea reluării dezbaterilor în cazul în care după încheierea dezbaterilor s-a produs o schimbare în compunerea completului de judecată, pe când în cuprinsul art. 395 alin. (3) din Codul de procedură civilă se prevede că „*Judecătorul care a luat parte la judecată este ținut să se pronunțe chiar dacă nu mai este judecător al instanței respective (...)*”.

48. În al doilea rând, în măsura în care judecătorul ce intra în compunerea completului de judecată nu mai este judecător al instanței investite cu judecarea cauzei, ci al unei alte instanțe și acesta ar participa la deliberarea, motivarea și pronunțarea

hotărârii, ar fi încălcate dispozițiile legale privind competența (funcțională, teritorială, materială sau după calitatea persoanei), atrăgând sancțiunea nulității.

49. Din perspectiva art. 121 alin. (2) din *Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești*, transferarea, delegarea, detașarea sau, după caz, promovarea la instanța superioară a judecătorului care a luat parte la deliberări reprezintă o imposibilitate de a participa la deliberare, motivare și pronunțarea hotărârii, întrucât acesta nu mai este judecător în cadrul aceleiași instanțe.

50. Singura îndatorire care rezultă din interpretarea dispozițiilor legale aplicabile este aceea a garantării continuității completului de judecată, în interpretarea obligatorie dată de instanța de contencios european, respectiv judecătorul care deliberază, pronunță și motivează hotărârea să fie același cu cel în fața căruia au fost administrate nemijlocit probele în cursul cercetării judecătorești și au avut loc dezbaterile pe fondul cauzei.

51. Facultatea de Drept — Departamentul de Drept public — Centrul de cercetări în Științe penale din cadrul *Universității de Vest din Timișoara*, prin punctul de vedere transmis, a considerat recursul în interesul legii admisibil în raport cu dispozițiile art. 471 și 472 din Codul de procedură penală și a opinat, pe fond, în sensul că există o problemă de drept ce a primit rezolvări diferite în practica judiciară și, de asemenea, că se impune stabilirea, *asemănător procesului civil, însă fără aplicarea directă a textului de lege din materie procesual civilă, ci printr-o interpretare unitară a dispozițiilor de drept procesual penal, raportat la exigențele instituite de principiul nemijlocirii și continuității completului de judecată, inclusiv cu aplicarea standardului C.E.D.O.*, regulii conform căreia un judecător care a închis dezbaterile, rămânând în pronunțare cu privire la soluția asupra fondului acțiunii penale, este obligat să ia parte la deliberare, să redacteze și să pronunțe hotărârea în ipoteza în care, ulterior închiderii dezbaterilor, a fost transferat, delegat, detașat sau, după caz, a promovat efectiv la instanța superioară, astfel încât nu mai este judecător al instanței respective.

52. În conturarea acestui punct de vedere s-a precizat, în esență, că, date fiind dispozițiile actuale ale Codului de procedură penală, care nu tranșează, spre deosebire de Codul de procedură civilă, această situație în mod expres, se impune o intervenție legislativă în acest context, existând numeroase situații în care repunerea cauzei pe rol conduce la o temporizare excesivă a procesului penal, existând inclusiv riscul prescrierii răspunderii penale în numeroase dosare în care cercetarea judecătorească a durat chiar ani de zile. De aceea, este evident că, pentru o bună administrare a dosarului, cel mai îndreptățit să se pronunțe pe fondul cauzei este chiar primul judecător care a parcurt nemijlocit întreaga cercetare judecătorească (acesta fiind, de altfel, și judecătorul care a analizat aspectele de legalitate în cadrul filtrului cameral).

VII. **Opinia judecătorului-raportor**

53. Judecătorul-raportor a considerat că sesizarea formulată de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție îndeplinește condițiile de admisibilitate, iar pe fondul chestiunii de drept a opinat în sensul că **judecătorul care a închis dezbaterile, rămânând în pronunțare cu privire la soluția asupra fondului acțiunii penale, nu este obligat să ia parte la deliberare, să redacteze și să pronunțe hotărârea în ipoteza în care, ulterior închiderii dezbaterilor, a fost transferat, delegat, detașat sau, după caz, a promovat efectiv la instanța superioară, întrucât nu mai este judecător al instanței respective.**

VIII. **Înalta Curte de Casație și Justiție**

Cu privire la admisibilitatea recursului în interesul legii

54. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a făcut de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte

de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 471 din Codul de procedură penală, conform cărora:

„(1) Pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție sau colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra chestiunilor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

(2) Cererea trebuie să cuprindă soluțiile diferite date problemei de drept și motivarea acestora, jurisprudența Curții Constituționale, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții Europene a Drepturilor Omului sau, după caz, a Curții de Justiție a Uniunii Europene, opiniile exprimate în doctrină relevante în domeniu, precum și soluția ce se propune a fi pronunțată în recursul în interesul legii.

(3) Cererea de recurs în interesul legii trebuie să fie însoțită, sub sancțiunea respingerii ca inadmisibilă, de copii ale hotărârilor judecătorești definitive din care rezultă că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit de instanțele judecătorești.”

55. Sub aspectul condițiilor de admisibilitate, art. 472 din Codul de procedură penală prevede că recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii.

56. Verificând regularitatea învestirii Înaltei Curți de Casație și Justiție, în raport cu textele de lege menționate, care enumeră, în categoria subiecților de drept care pot promova recurs în interesul legii, pe procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, se constată că această primă cerință referitoare la titularul dreptului de sesizare este îndeplinită.

57. Totodată, analiza hotărârilor judecătorești anexate cererii de recurs în interesul legii relevă existența unei practici neunitare, cristalizată în două orientări jurisprudențiale diferite cu privire la problema de drept a cărei interpretare se solicită.

58. Constatând îndeplinite, în mod cumulativ, condițiile de sesizare prevăzute de art. 471 și 472 din Codul de procedură penală, se consideră că se impune dezlegarea problemei de drept prin pronunțarea unei decizii în interesul legii.

Referitor la problema de drept soluționată diferit de instanțe

59. Prin sesizarea formulată de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție s-a solicitat ca, pe calea unei decizii date în recurs în interesul legii, Înalta Curte de Casație și Justiție să se pronunțe în legătură cu interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor legale ce vizează următoarea problemă de drept: **„Dacă un judecător care a închis dezbaterile, rămânând în pronunțare cu privire la soluția asupra fondului acțiunii penale, este obligat să ia parte la deliberare, să redacteze și să pronunțe hotărârea în ipoteza în care, ulterior închiderii dezbaterilor, a fost transferat, delegat, detașat sau, după caz, a promovat efectiv la instanța superioară, astfel încât nu mai este judecător al instanței respective.”**

60. Respectarea *principiului legalității* procesului penal, enunțat de art. 2 din Codul de procedură penală și consfințit prin dispozițiile art. 23 alin. (12) din Constituție, este o cerință obiectivă care se impune a fi îndeplinită pe tot parcursul procesului penal, care se desfășoară în conformitate cu dispozițiile prevăzute de lege.

61. Legalitatea procesului penal este principiul fundamental potrivit căruia desfășurarea întregului proces penal, precum și a

altor proceduri penale are loc potrivit dispozițiilor prevăzute de lege, în sensul în care, pe de o parte, trebuie să existe o lege previzibilă și accesibilă⁸ conform standardelor constituționale și de protecție a drepturilor omului, care să prevadă regulile procedurale, iar, pe de altă parte, este necesar ca actele și probele în procesul penal să fie efectuate potrivit legii.

62. În cadrul procedurilor penale, autoritățile judiciare trebuie să își desfășoare activitățile cu respectarea regulilor procedurale prevăzute de Constituție, de Codul de procedură penală sau de alte legi speciale ce cuprind dispoziții procedurale penale, pentru că doar astfel este asigurată protecția persoanelor împotriva ingerințelor autorităților judiciare în drepturile și libertățile garantate de lege, dar și exigența dreptului la un proces echitabil.

63. **Legea procesuală prevede o serie de garanții în vederea asigurării efectivității principiului legalității, iar una dintre aceste garanții instituie în sarcina instanțelor de judecată ca actul final al judecării unei cauze să se realizeze de către judecătorii care au participat în mod efectiv la judecarea acelei cauze, întrucât caracterul echitabil al procedurii penale înseamnă respectarea tuturor principiilor care guvernează procesul penal, și nu interpretarea sau diferențierea între acestea.**

64. **Principiul legalității pune în mod esențial accentul pe respectarea exigențelor de calitate a legislației interne, legislație care, pentru a fi compatibilă cu principiul preeminenței dreptului, trebuie să respecte toate cerințele în mod egal.⁹**

65. Deliberarea este activitatea realizată de completul de judecată în vederea stabilirii soluției ce urmează a fi pronunțată în cauza penală supusă judecării.

66. În cadrul deliberării, judecătorul adoptă soluția asupra cazului examinat, o redactează și apoi o pronunță.

67. Deliberarea constituie un examen sintetic al întregului material probator al procesului penal, o operație de evaluare logico-juridică de natură procesual penală necesară pentru promovarea procesului penal către punctul final al acestuia.¹⁰

68. Întrucât stabilirea chestiunilor de drept depinde de stabilirea corectă a chestiunilor de fapt, completul va delibera mai întâi asupra acestora din urmă. Astfel, în cadrul deliberării, completul va examina, în ordine, mai întâi aspectele legate de existența faptei și vinovăția inculpatului. Apoi, dacă se constată că în cauză, raportat la existența faptei și săvârșirea acesteia cu vinovăție de către inculpat, se impune emiterea unei soluții de condamnare, completul deliberază asupra stabilirii pedepsei, măsurii educative sau măsurii de siguranță, dacă este cazul, precum și asupra deducerii duratei măsurilor preventive privative de libertate și a internării medicale.

69. **Astfel, deliberarea ca act final al judecării, prin natura lui, joacă rolul esențial al demonstrării realității reținute și impune, tocmai prin natura și importanța sa, doar prezența judecătorilor care au participat la toate fazele procesului penal.**

70. Pentru a servi drept temei pentru pronunțarea unei hotărâri judecătorești, probele strânse în cursul urmăririi penale,

invocate în rechizitoriu, trebuie verificate prin administrare în cursul cercetării judecătorești, cu respectarea principiilor oralității, nemijlocirii, contradictorialității și publicității, **de același complet de judecată** căruia i-a fost repartizată aleatoriu cauza, iar respectarea tuturor acestor principii este obligatorie pentru ca principiul legalității să fie pe deplin realizat.

71. **În doctrină se arată că principiul continuității completului de judecată presupune că întreaga dezbatere se desfășoară sub ochii acelorași judecători, în mod neîntrerupt, continuu, pentru ca astfel judecătorii să aibă o documentare minuțioasă asupra fiecărui moment al dezbaterii și să își formeze o idee unitară asupra ansamblului procesului dezbătut.¹¹**

72. În mod excepțional, dacă menținerea componenței completului nu este posibilă, schimbarea acestuia se poate dispune potrivit art. 354 din Codul de procedură penală până la începerea dezbaterilor (nemijlocire parțială), având în vedere jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (cauzele *Beraru c. României*, *Cutean c. României* și *Antohi c. României*), unde se arată că principiul nemijlocirii parțiale trebuie privit cu deosebită atenție, deoarece, potrivit standardului convențional, garantarea dreptului la un proces echitabil impune, în principiu, ca judecătorul care pronunță o hotărâre în cauză să fie și cel în fața căruia au fost audiați nemijlocit inculpatul și martorii relevanți.¹²

73. Dacă schimbarea completului intervine după începerea dezbaterilor, reluarea dezbaterilor este obligatorie, întrucât, în această etapă procesuală, nemijlocirea este necesar a fi totală; sancțiunea nerespectării acestei reguli este nulitatea absolută a hotărârii, fiind încălcată o dispoziție procedurală ce reglementează compunerea completului de judecată.

74. Deliberarea, redactarea și pronunțarea hotărârii se fac, sub sancțiunea nulității absolute, numai de către membrii completului în fața căruia a avut loc dezbaterile, schimbarea componenței completului de judecată constituie un incident în desfășurarea procedurii dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului (în componenta ce ține de încălcarea dreptului la un proces echitabil) din perspectiva continuității completului de judecată și implicit a principiului nemijlocirii.¹³

75. Deopotrivă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului arată că, în conformitate cu principiul nemijlocirii, într-o cauză penală hotărârea trebuie pronunțată de judecătorii care au fost prezenți pe tot parcursul procedurii și administrării probelor.

76. Un aspect important al unui proces penal echitabil, astfel cum subliniază Curtea Europeană a Drepturilor Omului în practica sa constantă, este dreptul inculpatului de a fi confruntat cu martorii în prezența judecătorului, care în cele din urmă se pronunță asupra cauzei, pentru că principiul nemijlocirii este o garanție importantă în procesul penal în cadrul căruia observațiile făcute de instanță cu privire la comportamentul și credibilitatea unui martor pot avea consecințe importante pentru inculpat.

⁸ Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că legea trebuie să fie, în primul rând, accesibilă în mod adecvat. Accesibilitatea legii are în vedere posibilitatea persoanei de a cunoaște conținutul legal (de pildă, cetățeanul să dispună de informații suficiente, în circumstanțele cauzei, cu privire la existența și conținutul normelor juridice aplicabile într-un caz determinat). În al doilea rând trebuie să fie previzibilă, adică să fie redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane — care la nevoie poate apela la cunoștințe de specialitate — să își corecteze conduita (C.E.D.O., Hotărârea din 22 noiembrie 1995 în Cauza *S.W. c. Marii Britanii*, paragrafele 34-36).

⁹ Decizia Curții Constituționale nr. 51/2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 190 din 14 martie 2016.

¹⁰ A. Crișu, *Drept procesual penal*, Ed. Hamangiu, București, 2011, p. 520.

¹¹ Tr. Pop, *Drept procesual penal, Partea specială*, vol. IV, 1946, p. 214.

¹² În Cauza *Beraru c. României*, Hotărârea din 18 martie 2014, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat încălcarea dreptului la un proces echitabil prin încălcarea principiului nemijlocirii, deoarece unul dintre judecătorii care au făcut parte din completul de judecată nu a participat la audierea martorilor și a inculpatilor, însă a evaluat aceste probe cu prilejul pronunțării soluției în cauză.

În Cauza *Cutean c. României*, Hotărârea din 2 decembrie 2014, s-a apreciat că „esența dreptului la apărare nu trebuie să fie afectată prin încălcarea principiului nemijlocirii...”

În Cauza *Antohi c. României*, Hotărârea din 24 septembrie 2019, C.E.D.O. a reiterat principiile din Cauza *Cutean* și a reținut încălcarea dreptului la un proces echitabil în condițiile în care hotărârea de condamnare a fost pronunțată de un judecător care nu a participat la audierea nemijlocită a martorilor și a inculpatului, deși inculpatul a solicitat aceasta după schimbarea completului de judecată și în condițiile în care declarația inculpatului și a martorilor erau determinante în cauză.

¹³ Cauza *Beraru c. României*, unde s-a constatat încălcarea dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului, întrucât, după 5 luni de la începerea judecării și administrarea într-o proporție covârșitoare a probelor, compunerea completului de judecată s-a modificat prin includerea unui nou judecător, iar acesta a participat la deliberare și pronunțare fără să fi analizat personal probele.

77. O modificare adusă componenței completului de judecată ulterior audierii unui martor important trebuie în principiu să determine o nouă audiere a martorului respectiv, iar hotărârea trebuie luată de judecătorii care au fost prezenți la procedură și la procesul de administrare a probelor.¹⁴

78. Așadar, caracterul echitabil al procedurii în dreptul penal instituie în sarcina instanțelor de judecată respectarea procedurilor în ansamblul lor. Caracterul echitabil al procedurii înseamnă respectarea tuturor principiilor care guvernează procesul penal și nu interpretarea sau diferențierea între acestea.

79. Valorificarea preferențială doar a principiului bunei administrări a justiției cu privire la durata termenului rezonabil pe aspectul ce ține de comportamentul autorităților în detrimentul principiului legalității, în componenta ce ține de legala compunere a instanței, ar vulnerabiliza în mod flagrant hotărârea în latura ce vizează nelegala compunere a instanței, or, în cazul în care unul dintre judecători nu mai funcționează la instanță respectivă, acesta nu mai face parte din completul legal constituit, ceea ce poate atrage nulitatea hotărârii.

80. Pe aceste coordonate, se apreciază că nu sunt incidente dispozițiile art. 395 alin. (3) teza I din Codul de procedură civilă prin raportare la dispozițiile art. 2 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în conformitate cu care „judecătorul care a luat parte la judecată este ținut să se pronunțe chiar dacă nu mai este judecător al instanței respective, cu excepția cazului în care, în condițiile legii, i-a încetat calitatea de judecător sau este suspendat din funcție (...)”, întrucât Codul de procedură penală instituie reguli exprese, neechivoce pentru judecătorul care a participat la soluționarea unei cauze, iar aceste reguli impun ca acesta să funcționeze în mod efectiv la instanță la momentul deliberării, redactării și pronunțării hotărârii.

81. Potrivit dispozițiilor art. 392 alin. (1) din Codul de procedură penală, judecătorul care pronunță o soluție trebuie să fie membru al completului în fața căruia au avut loc dezbaterile, iar activitățile premergătoare deliberării, redactării și pronunțării hotărârii judecătorești, reglementate în dispozițiile art. 388 alin. (1) din Codul de procedură penală, arată că după terminarea cercetării judecătorești se trece la dezbateri, dându-se cuvântul în următoarea ordine: procurorului, persoanei vătămate, părții civile, părții responsabile civilmente și inculpatului.

82. Potrivit dispozițiilor art. 389 alin. (1) din Codul de procedură penală, înainte de a încheia dezbaterile, președintele dă ultimul cuvânt inculpatului personal.

83. Interpretarea sistematică a dispozițiilor procedurale menționate reliefează în mod expres faptul că în încheierea de dezbateri se menționează numele membrilor completului de judecată care participă la ședința respectivă și în fața cărora procurorul, persoana vătămată și părțile au pus concluzii.

84. Mențiunile din cuprinsul încheierii de dezbateri și de amânare a pronunțării reprezintă astfel o garanție a respectării dispozițiilor art. 392 alin. (1) din Codul de procedură penală, care prevăd că la deliberare iau parte numai membrii completului în fața căruia au avut loc dezbaterile, și reprezintă o aplicare în dreptul intern a garanțiilor dreptului la un proces echitabil prevăzute de art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului.

85. Toate aceste dispoziții procedurale arată astfel că deliberarea, redactarea și pronunțarea hotărârii trebuie analizate și se supun unor reguli clare care impun condiția ca la momentul final al judecății judecătorul să fie membru al aceleiași complet și să fie judecător al aceleiași instanțe în momentul pronunțării hotărârii.

86. Aceasta în considerarea faptului că regula nemijlocirii constituie o garanție importantă a echității în procesul penal și trebuie înțeleasă ca fiind cea regulă în temeiul căreia într-un proces penal hotărârea trebuie luată de judecătorii care au fost prezenți la procedură și la procesul de administrare a probelor.¹⁵

87. De altfel, linia jurisprudențială consacrată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fost reafirmată și prin Hotărârea din 3.06.2025 în Cauza *Manolache contra României*, unde s-a analizat în mod expres marja de apreciere de care statul român beneficiază în organizarea sistemului judiciar, și a arătat în mod expres că aceasta se oprește acolo unde dreptul la un proces echitabil este periclitat.¹⁶

88. În procesul civil, dispozițiile art. 395 alin. (3) din Codul de procedură civilă instituie o altă regulă judecătorului la pronunțarea unei soluții în cauzele în care au avut loc dezbateri și a căror amânare de pronunțare a dispus-o până la momentul promovării de la instanță.

89. Mai mult decât atât, în procesul civil speța este soluționată prin deliberare și pronunțarea minutei, spre deosebire de procesul penal unde se consideră că speța este soluționată prin deliberare, redactare și pronunțarea minutei.

90. Și tot spre deosebire de dispozițiile procesual civile, în materie procesual penală în cazurile în care se pronunță o hotărâre asupra temeiniciei acuzației penale, hotărârea se redactează integral anterior pronunțării.

91. Înalta Curte de Casație și Justiție constată deopotrivă că, total diferit de dispozițiile Codului de procedură civilă pe acest aspect, la momentul deliberării, redactării și pronunțării hotărârii într-o cauză penală, se pot ivi nenumărate situații intermediare, cum ar fi, spre exemplu, cele ce țin de verificarea măsurii preventive a persoanei judecate în cauză sau a măsurilor asigurătorii, aspecte ce transformă procedura specială a deliberării într-una ce obligă judecătorul care nu mai funcționează la acea instanță, ci chiar la o instanță de pe raza unei alte curți de apel decât cea la care a funcționat sau chiar la altă instituție să participe efectiv la toate verificările ce țin de judecarea respectivei cauze, având un rol profund activ, în contextul în care acesta nu mai este competent funcțional să judece.

92. De asemenea, în ipoteza în care cu ocazia deliberării instanța constată că nu au fost lămurite toate împrejurările cauzei, fiind necesară administrarea de probe noi, va dispune repunerea cauzei pe rol și reluarea cercetării judecătorești și tot astfel va proceda instanța în situația în care va constata că trebuie să supună în dezbaterile părților, persoanei vătămate și procurorului anumite situații de fapt sau de drept.

93. Or, repunerea cauzei pe rol este un instrument procesual legal destinat completului deja constituit. Ea nu implică un nou ciclu procesual, dar cere continuitate în compunerea completului de judecată, astfel că promovarea definitivă a unui judecător presupune pierderea calității de magistrat în cadrul instanței inferioare și imposibilitatea acestuia de a mai participa la judecarea acelei cauze.

¹⁴ Decizia *PK contra Finlandei*, nr. 37.442/97, 9 iulie 2002, și *Beraru împotriva României*, nr. 40.107/04, pct. 64, 18 martie 2014.

¹⁵ A se vedea cauzele *Cutean c. României*, *Beraru c. României*, *Cerovsek și Božnik c. Sloveniei*.

¹⁶ A se vedea Cauza *Manolache c. României* din 3.06.2025 (7.908/17), unde s-a arătat că: „...O astfel de practică generează incertitudine normativă și contravine principiului securității juridice, pilon al statului de drept. Interesul public de combatere a corupției, oricât de legitim, nu poate anula drepturile individuale garantate de Convenție; statul trebuie să le armonizeze, nu să le sacrifice.”

94. În toate situațiile expuse anterior și în considerarea argumentelor de drept precizate, Înalta Curte de Casație și Justiție apreciază că sunt aplicabile pe deplin dispozițiile art. 121 alin. (2) și (3) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, conform cărora: „(2) În cazul în care până la pronunțarea hotărârii oricare dintre membrii completului este în imposibilitate de a participa la deliberări, ceilalți membri ai completului pot lua măsuri fie pentru amânarea pronunțării, fie, în cazul în care imposibilitatea de a participa la deliberări este permanentă sau de lungă durată, pentru repunerea cauzei pe rol. (3) În situațiile prevăzute la alin. (2), dacă niciunul dintre membrii completului nu poate lua măsurile necesare, acestea vor fi luate de către președintele de secție sau, dacă nu există secții, de către președintele instanței sau judecătorul din lista de permanență.”

95. Transferarea, delegarea, detașarea sau, după caz, promovarea la instanța superioară a judecătorului care a luat parte la deliberări reprezintă o **imposibilitate de a participa la deliberare, motivare și pronunțarea hotărârii**, întrucât acesta nu mai este judecător în cadrul aceleiași instanțe.

96. Înalta Curte de Casație și Justiție constată deopotrivă că, prin natura activităților procedurale pe care ar putea să le desfășoare până la momentul final al judecării, judecătorul care a promovat la o altă instanță și nu mai funcționează la instanța de la care a plecat nu mai poate participa la deliberare și pronunțare într-un dosar în care instanța a rămas în pronunțare, decât în condiții foarte restrictive cum sunt cele prevăzute de art. 406 alin. (3) din Codul de procedură penală, care prevăd expres situațiile în care rezultatul deliberării se consemnează într-o minută.

97. De altfel, acesta este și scopul pentru care prin **Decizia Curții Constituționale nr. 233 din 7 aprilie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 508 din 17 mai 2021**, au fost declarate neconstituționale dispozițiile art. 400 alin. (1) din Codul de procedură penală și dispozițiile art. 405 alin. (3) din Codul de procedură penală și s-a considerat că procesul de deliberare nu trebuie să se finalizeze doar cu pronunțarea minutei, ci că acesta implică obligația judecătorilor de a motiva în fapt și drept soluția pe care consideră că trebuie să o pronunțe în cauză, iar aceștia trebuie să aibă calitatea de membri ai completului în fața căruia au avut loc dezbaterile.

98. Atunci când un judecător rămâne în pronunțare cu privire la soluția asupra fondului acțiunii penale face aplicarea dispozițiilor art. 391 alin. (1) din Codul de procedură penală, în conformitate cu care, în vederea deliberării, redactării și pronunțării hotărârii, fixează un termen de maximum 60 de zile de la închiderea dezbaterilor, iar dacă acest termen nu poate fi respectat, pentru cauze temeinic justificate, amână succesiv pronunțarea hotărârii care nu poate avea loc mai târziu de 120 de zile, potrivit alin. (3) al aceluiași articol.

99. Înalta Curte de Casație și Justiție apreciază că un judecător care a promovat la o instanță superioară (sau a fost transferat, delegat, detașat) nu poate *de lege lata* să delibereze, să motiveze și apoi să pronunțe hotărâri judecătorești în numele instanței la care și-a încetat activitatea și prin raportare la durata termenelor înălăuntrul cărora îi este permis judecătorului să redacteze integral hotărârea ce urmează să o pronunțe.

100. În materie procesual civilă, dispozițiile art. 395 alin. (3) teza I din Codul de procedură civilă instituie în sarcina judecătorului care a luat parte la judecată obligația să se pronunțe chiar dacă nu mai este judecător al instanței

respective, cu excepția cazului în care în condițiile legii i-a încetat calitatea de judecător sau este suspendat din funcție.

101. Chiar dacă dispozițiile art. 2 alin. (2) din Codul de procedură civilă statuează că dispozițiile Codului de procedură civilă se completează și în alte materii în măsura în care legile care le reglementează nu conțin dispoziții contrare, Înalta Curte de Casație și Justiție apreciază că prevederile art. 395 alin. (3) teza I din Codul de procedură civilă nu completează dispozițiile art. 405 alin. (1) din Codul de procedură penală, deoarece dispozițiile procesual civile au în vedere situația în care se redactează și se pronunță o minută, iar nu hotărârea judecătorească redactată integral.

102. Înalta Curte de Casație și Justiție apreciază că dispozițiile art. 2 alin. (2) din Codul de procedură civilă își găsesc aplicabilitatea în măsura în care reglementările respective nu conțin dispoziții contrare și constituie dreptul comun în raport cu toate celelalte proceduri, câtă vreme nu poate fi identificată regula *specialia generalibus derogant*.

103. Or, deliberarea, redactarea și pronunțarea hotărârii beneficiază în Codul de procedură penală de o reglementare specială, astfel că, în atare condiții, dispozițiile art. 395 alin. (3) din Codul de procedură civilă nu își găsesc aplicabilitatea.

104. Este de necontestat faptul că dispozițiile Codului de procedură civilă pot fi aplicate inclusiv în materie penală, sub rezerva însă de a fi în prezența unor aspecte nereglementate de Codul de procedură penală.

105. Mai mult decât atât, sunt cazuri în care tocmai dispozițiile procesual penale trimit în mod expres la regulile din civil, fie de drept substanțial, fie de drept procesual, cum este cazul dispozițiilor prevăzute de art. 19 alin. (5) din Codul de procedură penală, care stabilesc că, în cadrul procesului penal, „repararea prejudiciului material și moral se face potrivit dispozițiilor legii civile”, sau cel care se referă la calea extraordinară de atac a revizuirii prevăzută de dispozițiile art. 453 din Codul de procedură penală.

106. Astfel, deși hotărârea penală rezolvă, de regulă, atât latura penală, cât și latura civilă a cauzei penale, dispozițiile art. 453 alin. (2) din Codul de procedură penală menționează că „revizuirea hotărârilor judecătorești penale definitive, exclusiv cu privire la latura civilă, poate fi cerută numai în fața instanței civile, potrivit Codului de procedură civilă”.

107. Așadar, chiar dacă soluționarea laturii civile de la bun început urmează regulile Codului de procedură penală sub aspectul competenței materiale a instanței sau regimului juridic al căilor de atac de reformare, totuși, în ipoteza căii de atac de retractare, legiuitorul elimină din competența instanței penale eventuala soluționare, din nou, a laturii civile, repartizând-o spre soluționare exclusivă instanței civile.

108. În consecință, acolo unde legiuitorul a ținut să fie aplicabile reguli, norme și dispoziții din Codul de procedură civilă, a prevăzut în mod expres aceste aspecte, însă pentru situația ce face obiectul prezentei sesizări avem dispoziții exprese care nu necesită să fie completate cu dispoziții din Codul de procedură civilă.

109. Înalta Curte de Casație și Justiție constată că, pentru situația ce face obiectul prezentei sesizări, Codul de procedură penală impune cerințe mai stricte decât Codul de procedură civilă în ceea ce privește deliberarea, redactarea și pronunțarea hotărârii, iar acestea sunt obligatorii și nerespectarea lor atrage nulitatea absolută în componenta ce ține de nelegalitatea compunerii completului de judecată [art. 281 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală].

110. Art. 406 alin. (2) din Codul de procedură penală, intitulat „Redactarea și semnarea hotărârii”, prevede că hotărârea se redactează de către membrii completului de judecată care au participat la soluționarea cauzei și se semnează de toți membrii completului și de grefier.

111. Dacă unul dintre judecători nu mai funcționează la instanța respectivă, iar deliberarea nu a fost consemnată în minută, nu poate redacta hotărârea și completul devine nelegal constituit.

112. Prin natura sa, procesul penal presupune restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale (libertatea individuală, dreptul la apărare etc.), deci exigențele sunt mai riguroase, astfel că legiuitorul a dorit să asigure garanții sporite pentru legalitatea hotărârii penale, fiind esențial ca deliberarea și pronunțarea să fie făcute de același complet, în mod legal constituit, iar redactarea să reflecte ceea ce s-a decis efectiv de completul care a soluționat cauza.

113. Prin promovarea efectivă la o instanță superioară, judecătorul nu mai are competență funcțională să judece la instanța de la care a plecat; nu poate participa la continuarea judecății în caz de repunere a cauzei pe rol și reluare a dezbaterilor, astfel că este necesară înlocuirea sa cu un alt judecător, iar în acest caz, potrivit art. 354 alin. (3) din Codul de procedură penală, cauza trebuie reluată de la zero (dezbaterile se reiau de la început).

114. Participarea sa ar însemna compunere nelegală a completului — sancțiunea fiind nulitate absolută [art. 281 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală].

115. Compunerea nelegală a completului prin participarea judecătorului promovat la o instanță superioară afectează independența și imparțialitatea instanței, punând în pericol dreptul la un proces echitabil și în componenta ce ține de

„încălcarea dreptului la un tribunal legal constituit”¹⁷, și vulnerabilizează grav hotărârea prin participarea unui astfel de judecător la deliberare, redactare și pronunțare.

116. Componenta completului de judecată este o condiție de ordine publică, iar legalitatea sa trebuie menținută pe întreg parcursul procesului, inclusiv în cazul deliberării.

117. Odată cu promovarea definitivă, judecătorul își pierde calitatea de membru al completului la instanța inferioară și nu mai este competent material și funcțional să judece cauze la instanța de la care a promovat, astfel că există un risc major de desființare a hotărârii în căile extraordinare de atac.

118. Doar respectând întocmai dispozițiile procedurale arătate, hotărârile judecătorești vor putea cu adevărat să răspundă nevoii de securitate juridică și să respecte principiul securității juridice, principiu care exprimă, în esență, faptul că cetățenii trebuie protejați „contra unui pericol care vine chiar din partea dreptului, contra unei insecurități pe care a creat-o dreptul sau pe care acesta riscă s-o creeze.”¹⁸

119. Înalta Curte de Casație și Justiție constată că nu există în prezent nicio dispoziție în Codul de procedură penală care să permită revenirea judecătorului promovat/transferat/delegat pentru continuarea activității judiciare (așa cum există în Codul de procedură civilă art. 398 din Codul de procedură civilă), astfel că pronunțarea și redactarea hotărârii sunt obligatorii și trebuie făcute de completul care a soluționat cauza, în condiții stricte de legalitate, spre deosebire de dreptul civil unde există reguli mai suple, care permit anumite derogări, dar acestea nu se pot aplica prin analogie în penal.

120. Pe cale de consecință, în temeiul dispozițiilor art. 473 și 474 din Codul procedură penală,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 354, art. 357, art. 391 și 392, art. 395, art. 405 și art. 406 din Codul de procedură penală stabilește că:

Judecătorul care a închis dezbaterile, rămânând în pronunțare cu privire la soluția asupra fondului acțiunii penale, nu este obligat să ia parte la deliberare, să redacteze și să pronunțe hotărârea în ipoteza în care, ulterior închiderii dezbaterilor, a fost transferat, delegat, detașat sau, după caz, a promovat efectiv la instanța superioară, întrucât nu mai este judecător al instanței respective.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 474 alin. (4) din Codul de procedură penală.

Pronunțată în ședința publică astăzi, 23 iunie 2025.

Pentru judecător **CORINA-ALINA CORBU**,
președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție
la data pronunțării hotărârii, eliberat din funcție
prin pensionare, semnează președintele în funcție,
LIA SAVONEA

Magistrat-asistent,
Monica Eugenia Ungureanu

¹⁷ Art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului.

¹⁸ Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului, comentariu pe articole*, vol. I — *Drepturi și libertăți*, Ed. All Beck, p. 472, cu referire expresă la Lucien François, *Le problème de la sécurité juridique*, lucrarea *La sécurité juridique*, Ed. Jeune Barreau de Liège, Liège, 1993, p. 10, Cosmin Flavius Costas, fiscalitatea.ro.

